

Neki pokazatelji kretanja zdravstvene zaštite u Hrvatskoj od 2000. do 2007. godine

Rudan S, Milas J

Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Sažetak

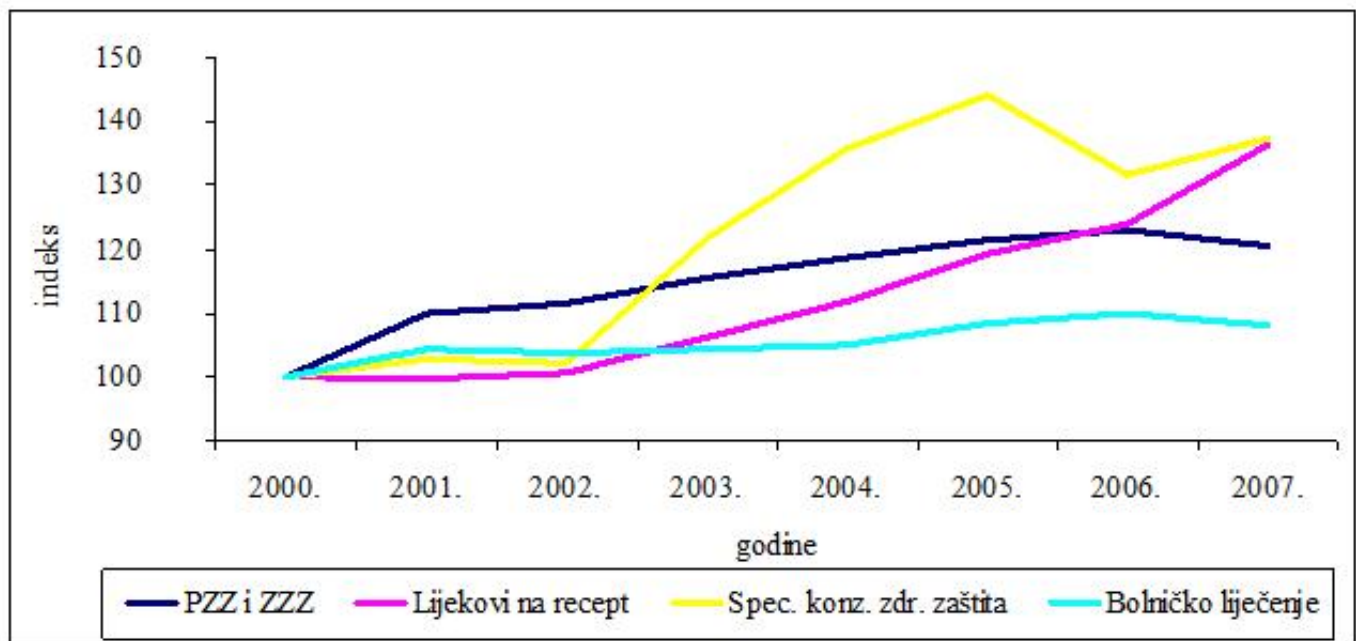
Na temelju godišnjih publikacija HZZO u ovom su radu uspoređeni indeksi broja usluga u zdravstvenim ustanovama, odnosno izdanih recepata u ljekarnama te izdaci i prosječne cijene u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PZZ), ljekarnama, specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti (PKZZ) i bolnicama. Prosječne cijene u PZZ i bolnicama ne samo da apsolutno, nego i relativno padaju. Pad bi bio i veći da je u proračun uključena i godišnja inflacija. Prosječna cijena za lijekove, a nešto manje i prosječna cijena u SKZZ nadilaze sve druge prosječne cijene u zdravstvu. U zadnje su dvije godine očito napravljene neke ispravke u zdravstvenom sustavu koje su dovele do približavanja prosječnih cijena.

Zdravstveni sustav je veliki i složeni sustav u svakoj državi. Svaka država oblikuje zdravstveni sustav prema svojim potrebama i mogućnostima. Proces oblikovanja je trajan, a ovisi ponajprije o financijskoj moći države, ustroju zdravstvenog sustava i kadrovima. Republika Hrvatska je tijekom i nakon Domovinskog rata započela s velikim promjenama ili reformama zdravstvenog sustava koje neprekidno traju sve do današnjega dana. Drugačije i ne može biti jer je zdravstveni sustav kao živo tkivo koje nije i ne može danas biti isto kao što je bilo jučer. Najvažniju ulogu u oblikovanju sustava imaju političke odluke koje stvaraju okvir u kojemu je moguće provoditi zdravstvenu zaštitu. S druge strane, zdravstveni sustav povratno utječe na postavljeni okvir tako da ga neprestano želi promijeniti pritisnut novim spoznajama koje nastaju u sustavu. Teško je predvidjeti kada i gdje će se pronaći ravnoteža koja može osigurati ravnomjerno razvijanje svih elemenata zdravstvenog sustava, odnosno nipošto ne dozvoliti da jedan dio zdravstva napreduje na štetu drugoga, jer tada to više nije kvalitetan sustav.

Pokazatelje koji ukazuju na uspješnost promjena u zdravstvu je najlakše crpiti iz službenih izvješća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) koja je jedina publikacija javno dostupna iz koje je moguće iščitati podatke koji se odnose na cijelu državu, ali ne i podatke vezane za županije, odnosno pojedinačne zdravstvene ustanove, nažalost. Na temelju godišnjih publikacija HZZO u ovom su radu uspoređeni indeksi broja usluga u zdravstvenim ustanovama, odnosno izdanih recepata u ljekarnama te izdaci i prosječne cijene u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PZZ), ljekarnama, specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti (PKZZ) i bolnicama. Nažalost, HZZO je u posljednje dvije godine djelomično promijenio prikaz pojedinih pokazatelja. Kao temeljna godina uzeta je 2000. godina.

Broj usluga je jedan od općih pokazatelja dinamike zdravstvene zaštite koje pokazuju u kojem dijelu zdravstvenog sustava dolazi do porasta, odnosno pada broja usluga i koliko su one značajne u odnosu na druge parametre (slika 1). Indeks usluga u PZZ raste prosječno 15% sve do 2006. godine, a pada 2007. godine. Lijekovi na recept rastu od 2002. godine prosječno 12%. Nagli je porast u 2007. godini. Slično ovome događa se i u PKZZ s tim da je godišnji porast prosječno 22% što je među promatranim parametrima najveći porast. Indeks usluga u bolnici gotovo da se uopće ne mijenja. Ako se usporede indeksi usluga u PZZ i PKZZ usluge u PKZZ rastu tako brzo da se postavlja pitanje rastu li zbog PZZ koja nije u mogućnosti odgovoriti potrebama zdravstva u liječenju i dijagnostici ili je posrijedi tromost i nezainteresiranost liječnika PZZ obzirom na sustav financiranja da ulažu u kvalitetu svojih usluga.

Slika 1. Promjene indeksa usluga u zdravstvenim ustanovama i ljekarni.

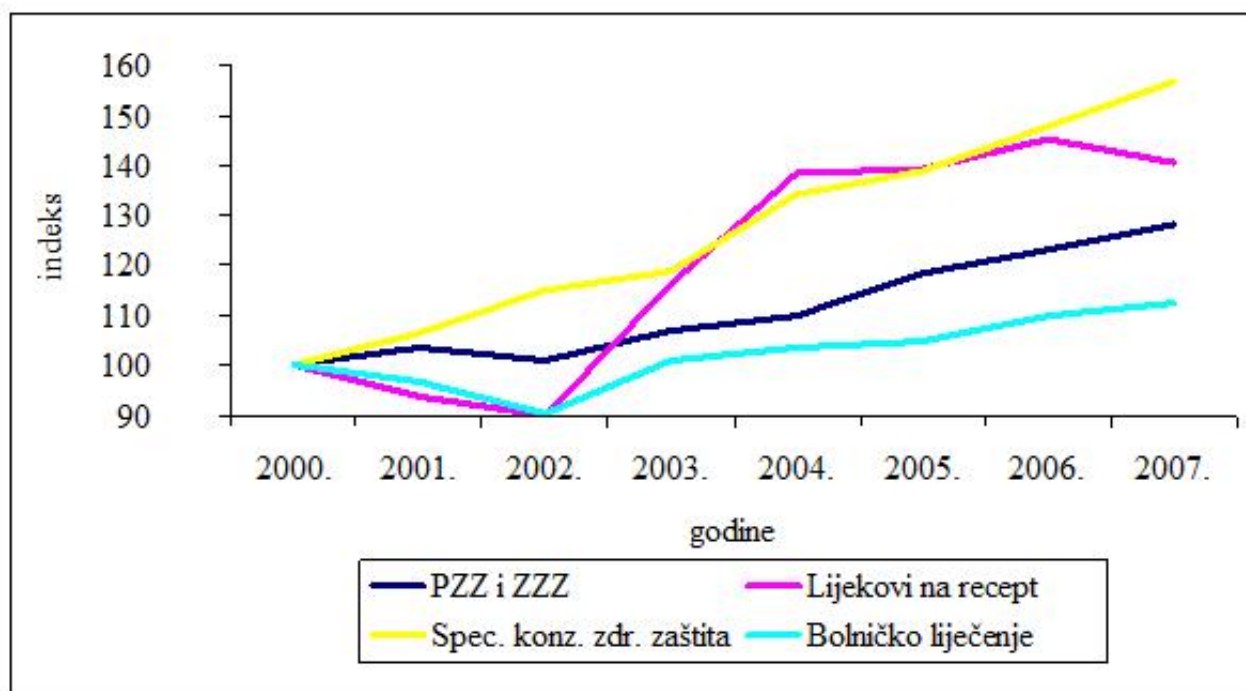
U promatranom razdoblju rastu troškovi u svim dijelovima zdravstvene zaštite (slika 2). U PZZ rastu 11% godišnje. Ako je rast usluga prosječno 15%, a troškovi 11%, pada vrijednost rada u PZZ. Budući da je stopa liječnika u PZZ negativna, postavlja se pitanje kako se objašnjava sve veći i veći obim posla s istim ili manjim brojem liječnika PZZ?

Izdaci za lijekove na recept prosječno rastu 22% godišnje. Ako se uspoređi da je 20% godišnji prosječni porast izdanih lijekova na recept, može se zaključiti da ista količina lijekova svake godine košta nešto više.

Izdaci u PKZZ rastu prosječno 27%, a usluge 22%, ukazuje da raste vrijednost svake usluge što je suprotno onome što se zbiva u PZZ.

Kao i u PZZ, slično se događa i u bolnicama u kojima raste trošak za 2%. U odnosu na porast broja usluga od 5% cijena pojedine usluge u bolnicama pada. Pad je još i veći kada bi se u proračun uračunala i godišnja inflacija. Sustavnom bi se analizom trebao pronaći odgovor zašto u PZZ i bolnicama pada vrijednost usluge, a u SKZZ ona raste? Zar je usluga u SKZZ bitno drugačija od iste one koja se pruža kada pacijent leži u bolnici? Moglo bi se zaključiti da bi bilo poželjnije da se pacijenti hospitaliziraju nego da dolaze u PKZZ.

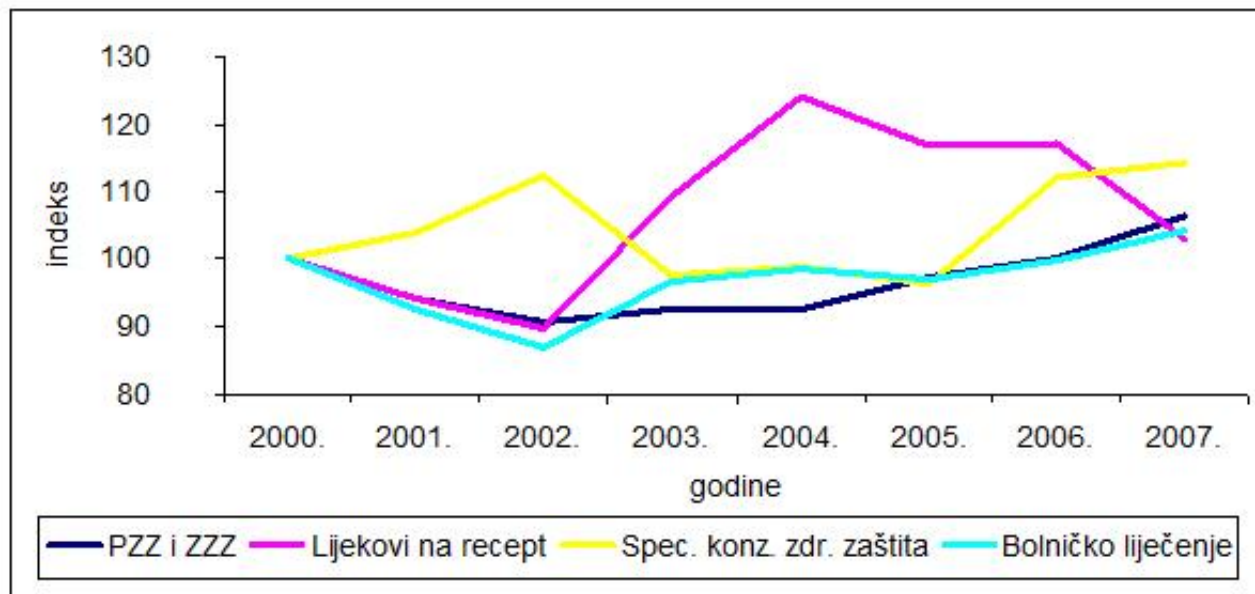
Slika 2. Promjene indeksa izdataka u zdravstvenim ustanovama i ljekarni.

Pad prosječnih cijena u PZZ i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti ne proizlazi samo iz odnosa broja usluga i troškova, nego je vidljiv i izravno usporedbom prosječnih cijena. Prosječne cijene u PZZ i bolnicama ne

samo da apsolutno, nego i relativno padaju. Pad bi bio i veći da je u proračun uključena i godišnja inflacija. Prosječna cijena za lijekove, a nešto manje i prosječna cijena u SKZZ nadilaze sve druge prosječne cijene u zdravstvu. U zadnje su dvije godine očito napravljene neke ispravke u zdravstvenom sustavu koje su dovele do približavanja prosječnih cijena.

Slika 3. Promjene indeksa cijena u zdravstvenim ustanovama i ljekarni.

Za 2006. i 2007. godinu HZZO nije odvojeno prikazao izdatke za bolnice i SKZZ tako da su podaci za ove godine izračunati na temelju prosjeka u zadnje 3 godine.

Literatura

1. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Godišnja izvješća o poslovanju zdravstvenog osiguranja i zdravstva RH za 2000. – 2007. godine. Zagreb, 2001. – 2007.

Kontakt

Mr. sc. Stjepan Rudan, dipl. oec.
Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
Telefon: +385 31 225700
Telefax. +385 31 206870
e-mail: zziz-os@os.htnet.hr